

Харцій О.М.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ В КОНФЛІКТНІЙ СИТУАЦІЇ

Вивчення поведінки людини в конфлікті в даний час є дуже актуальним питанням, тому що людина кожен день у своєму житті стикається з конфліктними ситуаціями. Тому вивчення конфлікту та його зв'язку з темпераментом, може вирішити питання конфлікту в повсякденному житті. Треба також розуміти, що конфлікт може мати не тільки негативний вплив на діяльність людини, а й позитивний, який може подати нові ідеї у вирішенні гострих питань.

Мета експериментального дослідження: виявити вплив темпераменту на поведінку людини в конфліктній ситуації.

Гіпотеза: темперамент впливає на динамічну діяльність людини, тому можна припустити, що між ним й вибором стратегії поведінки в конфлікті є взаємозв'язок.

Експериментальне дослідження проводилось на базі Українсько інженерно-педагогічної академії. В опитуванні брали участь студенти, віком від 18 до 25 років. Загальна кількість випробовуваних 21 студентів. (10 чоловіків та 11 жінок).

В дослідженні використовувались наступні діагностичні методики:

1. Тест К. Томаса - типи поведінки в конфлікті. (Додаток А)
2. Особистісний опитувальник Айзенка (ЕРІ). (Додаток Б)

На основі експериментального дослідження, було встановлено зв'язок між темпераментом та стратегіями поведінки в конфліктній ситуації. Було встановлено, що у людей з екстравертованим типом є схильність до співпраці, показник $r_{емп} = 0,23$, а у людей з високим нейротизмом є схильність до пристосування, $r_{емп} = 0,30$, та ухилення, $r_{емп} = 0,43$ (при $r_{кр} = 0,26$).

Також в процесі експериментального дослідження було визначено, що в групі досліджених більш всього притаманні інтроверти – 57%, та високий рівень нейротизму – 76%. При проходженні тесту К. Томаса, частіш обраними методиками були компроміс - 35% та пристосування – 35%.

Для людей, з стратегією поведінки як співпраця, характерна активна участь у вирішенні конфлікту та відстоювання своїх інтересів, але при цьому ці люди намагаються співпрацювати з тим, з ким конфліктують. Співпраця є дружнім,

мудрим підходом до вирішення завдань визначенням та задоволення інтересів обох сторін.

Для людей з типом поведінки як ухилення, характерне не бажання відстоювати свої права, відсутність співпраці будь з ким для вирішення конфлікту або просто ухилення від вирішення конфлікту. Але ця стратегія дає так звану відстрочку у часі, для того щоб була змога краще все обміркувати.

Для людей з стратегією поведінки пристосування, характерна спільна діяльність з іншою людиною та відсутність прагнення відстоювати свої інтереси.

Стиль пристосування може трохи нагадувати стиль ухилення, оскільки ви можете використовувати його для отримання відстрочки у вирішенні проблеми. Однак основна відмінність полягає в тому, що ви дієте разом з іншою людиною та берете участь в ситуації й погоджуєтесь робити те, що хоче інша людина.

Висновок: темперамент впливає на динамічну діяльність людини та між темпераментом і вибором стратегії поведінки в конфлікті може бути взаємозв'язок.